

Vážení hosté, soudružky
a soudruzi,

uplynul opět rok a my se
dnes scházíme, abychom
zahájili další, tentokrát už
IX. ročník národní přehlíd-
ky ruských a sovětských
divadelních her, který je
nedílnou součástí celostát-
ního festivalu zájmové u-
mělecké činnosti na počest
letošních významných vý-
ročí a událostí, výročí o-
slav VŘSR a Měsíce česko-
slovensko-sovětského přát-
elství.

Národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her

Zpravodaj č. 1

30. října 1981

Jsme rádi, že tradice národní přehlíd-
ky je už tak vžitá, že se soubory usilov-
ně snaží o to, aby byly nejlepší a
z krajských soutěží do svitavské přehlíd-
ky vybrány.

Naši pracující se zase těší na hod-
notné ruské a sovětské divadelní hry
v provedení těch nejlepších kolektivů.
Můžeme říci, že se to daří a potěšitel-
ná je rovněž skutečnost, že se s něk-
terými soubory setkáváme podruhé nebo
potřetí, máme tedy možnost vidět kvali-
tativní vzestup v jejich práci. Jsou to
např. Rakovníčtí, divadelníci z Trnavy-Ko-
pánky nebo místní Lidové divadlo. Ne-

znamená to ovšem, že ostatní soubory
nejsou dobré.

Usilujeme rovněž o to, aby v každém
ročníku byla zařazena hra pro děti a
mládež, letos je to divadelní soubor
I. ZDŠ a JKP ROH Polička s pohád-
kou A. Tolstého a E. Borisové „Tajem-
ství zlatého kličku“.

Patronaci nad jednotlivými předsta-
veními převzalo víc jak 120 průmyslo-
vých a zemědělských závodů a podniků,
společenské organizace Národní fronty,
školy I. a II. cyklu i učňovská zařízení.
Ti všichni se „na své“ soubory těší, a
to nejen na inscenaci, ale také na be-

sedy, hodnocení divadla, připravují pro
ně i prohlídky podniků a závodů.

Každý ročník je něčím neopakovat-
elný, zvláštní, přáli bychom si, aby i ten
letošní zanechal ve všech, kteří se ho
zúčastní, hluboké a trvalé vzpomínky.

Aby se souborům ve Svítavách tra-
dičně dobře hrálo, diváci aby byli spo-
kojeni a všichni společně pak vytvořili
příjemnou atmosféru po celou dobu
trvání naší národní přehlídky.

Organizační štáb
národní přehlídky

DIVADLO A DOBA

Mýlil se ten, kdo před lety věstil zánik divadla divadlo zůstalo, tak jako neodzvonoilo filmu, když nastoupila televize. Ten, kdo předčasně pohřbíval divadlo, měl částečnou pravdu, pokud za nebožtíka považoval již přežitě a zastaralé inscenační postupy. Avšak divadlo samo - ono místo zrodu bezprostředního zážitku z uměleckého tvoření - zůstalo, neboť v tom je jeho jedinečnost a zvláštnost, chuť i barva.

Druhým argumentem, o nějž se opírají pesimisté, je syndrom naší doby, zvaný pohodlnost, jindy přesycenost diváka, nebo dokonce nesprávně chápané zmasovění kultury. Uplatňovaná masovost tu bývá nesprávně dávána do rovného vztahu s pokleslostí umělecké kvality, s pádem estetických hodnot a jejich zploštěním v pouhou konzumní zábavu. V té souvislosti se jednostranně vyzdvihovaly ambice muzikálu před operou, populární hudby před vážnou a - nevídáno - televize před filmem a divadlem. V tom posledním srovnání došlo k nedorozumění, které u části publika přetrvává dodnes. Tato nejnovější instituce masové komunikace bývá považována za pouhý nástroj zábavy a jako s takovým se s ní také zachází: počínaje okolnostmi, za nichž televizní program sledujem e(bačkory, káva a zákusky, štrykovací jehlice apod.) až ke zdrcující kritice zhlédnutého pořadu v případě, že nás „nepobavil“. I v tom případě je však každý ochoten vzít následujícího dne (nebo večera) televizi opět na milost a být připraven (byť i třeba v županu) zkonzumovat další dávku očekávaného duševního elixíru.

Ano, televize zaznamenala prudký rozvoj, avšak nestala se monopolem na kulturu, ani ve vztahu k divadlu, které je mezi všemi dosud známými obory umění jedním z nejstarších. Proč, to jsme si částečně zodpověděli už v úvodu: divadlo skýtá jedinečnou mož-

Divadelní soubor Trnava-Kopánka není našim divákům neznámý, dříve jsme je viděli právě ve hře Pozdní láska, letos mají hru současnou - Lov na kachny A. Vampílova (na snímku záběr ze scény). Hodnocení na soutěžích bylo velmi příznivé a tak se máme právem na co těšit.

nost úzkého kontaktu diváka s hercem, divák se ocitá takřkajíc u zrodu umění, všechno se (samozřejmě jenom zdánlivě) odehrává právě teď, před jeho očima - na rozdíl od televize, kde jde přece „všechno jen tak předstírat“. Brzy si hodně lidí uvědomilo tento důležitý rozdíl, že v divadle je opravdovost hraná znásobena opravdovostí fyzickou. Nic, co se na jevišti děje, nelze vykalkulovat technickými triky, smyslový požitek z toho, jak to ten Herec umí, je těžko nahraditelný něčím jiným.

A ještě tohle: chtít zdůvodňovat pokles návštěvnosti v divadlech a kinech pouhou existencí televize je zjednodušující. Televize tu sice je, ale jen jako další v řadě. Televize patří beze sporu k našemu dnešnímu životu, k jeho stylu, jako k němu patří třeba populární windsurfing - který však zajisté ztěží vytlačit klasický jachting. A člověk, který se na televizi dívá, nemusí nutně podceňovat možnost divadla a naopak, kdo televizí opovrhne, nemusí být ortodoxním vyznavačem divadla. Jednoduše řečeno: každý má své pro a proti, a tak je to dobře. Čtení not nenahradí hudbu a dobré divadlo rovněž nelze nahradit ničím jiným.

Jde však právě o dobré divadlo. Úspěchy některých scén, některých inscenací na jejich pódii dokazují, že divadelní publikum si lze udržet. Předpokládá to však neustálé hledání a zápas o autora, náměty, režijní pojetí, herecké ztvárnění, scénografické vybavení a já nevím o čem ještě. Uniformitou divadelního projevu to rozhodně nelze u diváka vyhrát. Známý sovětský dramatik Alexej Arbuzov říká: „Uzavírá-li se divadlo samo do sebe, znamená to pro něj stárnutí a smrt“, - a dává přednost otevírání dveří, novému hledání, novým silám, jménům.

To vše, co tu bylo řečeno, se zdá být výhradně záležitostí profesionálního divadla, a o to nám - na prahu letošní svitavské přehlídky - nejde. Své problémy si „velké“ divadlo zajisté vyřeší po svém. Avšak je amatérské divadlo něco zásadně odlišného? Pravda, nemusí mu jít o naplněnou pokladnu, o přízeň renomované kritiky ani o státní subvence, vždyť je víc zábavou než prací, víc koníčkem než institucí, která by si na sebe musela vydělat. To všechno ho odlišuje od divadla profesinálů. Ale neodděluje ho od něj. I amatérský herec potřebuje diváka, jinak by nemusel hrát, i amatérský soubor usiluje o dobré jméno a pověst mezi duševně zpřízněnými z jiných koutů vlasti. Také jemu jde o stavovskou hrdost. A jakmile mu jde o tyto věci, pak se musí nutně zabývat problémy (i když ne jistě všemi) jako divadlo profesionální.

Ani zde nebudeme rozebírat, přesáhlo by to prostor této úvahy. V jednom se však divadlo amatérské i profesionální shodují najisto. Obě musí ctít tytéž ideové cíle, vždyť jsou zakotvena v tomto určitém světě, v této socialistické přítomnosti a setkávají se s týmiž problémy; a obě divadla se musí snažit o co nejpřesvědčivější umělecký výraz, přičemž to, co stačilo včera, je zítra již obnošenou vestou.

A také v tomto jsou si rovni: v zápase o diváka. Nemí dvojí publikum. Amatérovi - snad - nějakou tu chybičku spíš promine, ostatně to i velkému Herci, ale umělecký nezdar neodpustí tomu ani onomu - ten se pak brzy pozná na návštěvnosti. A tak nezbývá, než abychom na amatérské divadlo brali (v tom podstatném: v poměrování výsledku) stejný metr, protože každý jiný přístup by mohl vést k profanaci divadla vůbec. Požadavek na nejvyšší kvalitu, který si dnes, po XVI. sjezdu KSČ připomínáme s naléhavostí dříve nepoznanou, má i na divadle svou podobu a nelze z něj slevovat.

Tohle a ještě mnoho jiného může být předmětem diskuse na právě začínající IX. národní přehlídce ruských a sovětských divadelních her Svitavy 1981. A to jsme se vůbec nezmínili o tak širokém poli pro možné úvahy, jakým je inscenování látky ruských klasických a současných sovětských dramatiků na českém jevišti, v kontextu československé kultury, ale to by byl rovněž námět na samostatnou stať.

Prozatím zůstaňme u konstatování: látky k úvahám nastolí jistě i letošní svitavská přehlídka nemálo. Kdo se chce zúčastnit diskuse, být při tom, nenechá si zajisté ujít volné tribuny - hodnocení souborů, které na přehlídce vystopily, před odbornou porotou. Mnohé co zde nebude vyřčeno, lze pochyťat v kuloárech či v zákulisí. Přejme si jen, ať tyto diskuse nejsou nesený duchem nesnášenlivosti nebo nepatřičné řevnivosti, nýbrž pouze snahou o konstruktivní hledání pravdy a zdravým soupeřením. Vždyť konečným cílem není pozlátka pochybné slávy - v tom se opět amatérské divadlo shoduje s jakýmkoliv jiným - nýbrž osvobozující a obohacující síla, kterou umí člověka obdařit jen umění z nejušlechtlejších - divadlo.

PROGRAM LETOŠNÍ NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY

30. 10. v 19.30 hod v předvečer zahájení

A. N. Ostrovskij — **POZDNÍ LÁSKA**

členové Lidového divadla Svitavy

31. 10. v 19.30 hod

slavnostní zahájení IX. národní přehlídky

A. P. Čechov — **TŘI SESTRY**

Sokolovské hornické divadlo

1. 11. v 19.30 hod

E. Braginskij - E. Rjazanov — **SŮVA**

div. soubor SZK Mistra A. Jiráska Hronov

2. 11. v 19.30 hod

I. Druce — **SVÁTOST NEJSVĚTĚJŠÍ**

Dělnické divadlo Brno

3. 11 v 19.30 hod

V. Rozov — **HLEDÁNÍ RADOSTI**

divadelní soubor J. K. Tyla Rakovník

4. 11. ve 14 hod v sále Lidového divadla

A. Tolstoj - E. Borisová — **TAJEMSTVÍ ZLATÉHO KLIČKU**

div. soubor I. ZDŠ a JKP ROH Polička

4. 11. v 19.30 hod v sále Městského dvora

A. Mitta — **SVIŤ, SVIT, MÁ HVĚZDO**

divadlo Lucerna Praha

5. 11. v 19.30 hod.

A. Jakubovskij — **OKO ANTIKRISTOVO**

Malé divadlo Ústí nad Labem

6. 11. v 19.30 hod

slavnostní zahájení MČSP

A. Arbuzov — **IRKUTSKÁ HISTORIE**

Malá scéna LŠU a OKS Gottwaldov

7. 11. v 19.30 hod

slavnostní zakončení IX. národní přehlídky

A. Vampilov — **LOV NA KAČICE**

div. soubor Disk Trnava-Kopánka

IX. ročník národní přehlídky zahájí Čechovovy *Tři sestry*. Je to zahájení symbolické, vždyť nejvyšším oceněním je právě Putovní pohár A. P. Čechova. Sokolovské hornické divadlo, které má tuto inscenaci na repertoáru, patří k vyspělým amatérským kolektivům a určitě v nás zanechá hluboké umělecké zážitky.

Rozovova hra *Hledání radosti* je spíše hrou pro mladé, ale zaujme určitě i starší diváky, neboť se v ní řeší vztahy dětí a rodičů, mládí i těch „dříve narozených“. Rakovnický soubor je mladý a známe jeho kvality, vždyť letos ve Svitavách vystupuje potřetí.

Zástupci okresu Svitavy na přehlídce

A. N. Ostrovskij - Pozdní láska. S tímto titulem vystoupí v předvečer IX. národní přehlídky ruských a sovětských divadelních her Lidové divadlo Svitavy, které v letošním roce slaví 35 let své činnosti. Patří k vyspělým amatérským souborům a věříme, že bude úspěšný i dnes večer.

Lidové divadlo jubilující

Okres Svitavy zastupují v letošním ročníku hned dva soubory. Lidové divadlo Svitavy vystupuje popáté, i když v předvečer, a to hrou A. N. Ostrovského Pozdní láska.

Soubor oslavuje 35. výročí svého trvání. Za tu dobu nastudoval stovky premiér, s kterými slavil úspěchy nejen doma, ale i za hranicemi kraje, vystupoval rovněž v Rakousku, Itálii, Anglii, Belgii, Bulharské lidové republice.

Jedenáctkrát se zúčastnil Jiráskova Hronova a největší úspěchy slavil např. s hrou Deník Anny Frankové, Kavkazský křídový kruh, na jubilejním 50. Jiráskově Hronovu vystupovaly spojené divadelní soubory okresu Svitavy s hrou Jan Hus.

Soubor patří tradičně k dobrým kolektivům, ve své práci usiluje o angažovanou, současnou tvorbu, připravuje rovněž představení pro děti a mládež.

I když 35 let není tak dlouhá doba v porovnání s některými dalšími soubory, slavicími 100 a více let činností, přece jen se Lidové divadlo vrylo do paměti nejen občanům Svitav, ale i okresu a kraje a i v budoucnu bude usilovat o kvalitní práci.

Tajemství Zlatého klíčku

Iloně Hrdinové, režisérce dětského divadelního souboru při JKP Polička, který na národní přehlídce uvede hru sovětských autorů A. Tolstého a E. Borisové Zlatý klíček, jsme položili několik otázek:

1. Co vás vedlo k výběru této hry?

Zlatý klíček je půvabná pohádka s problematikou současnosti. Má spád, hlubokou myšlenkovou náplň a uplatní se v ní množství mladých herců. Je blízka jejich věku a proto ji rádi nacvičili a s chutí v ní účinkují.

2. Co má tlumočit mladým divákům?

Jedna z hlavních myšlenek hry je, že umění patří lidu. Ukazuje mladému divákovi dva světy: svět špatnosti, sobectví a hrubosti představovaný králem, Karabasem Barabasem, kocourem, liškou i krysou Šušarou a svět druhý, svět dobrého a ušlechtilého Martina a jeho loutek. Sehráli jsme tuto hru už sedmkrát a vždy plně zaujala, dojímala diváky malé i velké. Nemalou zásluhu na tom má hodnotný, jazykově čistý text hry v úpravě Josefa Kainara.

3. Do inscenace je zapojeno na 150 účinkujících. Jak jste je zvládli a přiměli ke koncentraci na hru?

Děti velmi rády hrají divadlo a není třeba je do nácvičku nutit, zvláště když jde o hru, která je jim blízká. Také rodiče tuto zájmovou činnost podporují. Děti mají užitečnou a zábavnou náplň svého volného času, zároveň se učí správně mluvit, zbavovat se trémy, přirozeně se pohybovat na jevišti a při velkém počtu účinkujících musí být i maximálně ukázněné. Počet účinkujících je velký proto, že máme dosti početný dětský orchestr, pěvecký a taneční soubor a do počtu musíme počítat i obětavé chlapce, kteří nám pomáhají zvládat technické problémy jeviště - měnit scénu, promítají diapozitivy a sami nevidění zajišťují hladký průběh představení, které má náročnou scénu.

4. Účinkovat na národní přehlídce RSDH je pro každý soubor pocta. Jak jste zařazení vaší inscenace přijali?

Máme velkou radost. Zároveň nás to zavazuje, abychom předvedli co nejlepší výkon. Přiznám se, že máme všichni trému.

Národní přehlídka ruských a sovětských divadelních her

ZPRAVODAJ č. 1 - Vydává organizační štáb festivalu - Text Zpravodaje připravili: L. Kružíková, J. Strouhal - Náklad 800 ks - Svitavy 30. 10. 1981 - Tisk VČT Pardubice, provoz 10, Svitavy - Odpovědný redaktor L. Kružíková - Povoleno odborem kultury VĚKNV pod čís. jedn. 1137/81 - kult.